

Ἐπεικόνισις τῆς δούλης Ἑλλάδος

[Ἐκ τοῦ «Γκιουρ» τοῦ Βύρωνος]

Ὅστις εἰς θανάτῳ κλίνῃ ἔτυχε ποτὲ νὰ ἔλθῃ
 πρὶν ἀκόμη ἢ ἡμέρα τοῦ θανάτου του παρέλθῃ,
 ἢ πανώλεθρος ἐκείνη, πρώτη τῆς ἀνυπαρξίας,
 ἀλλ' ἐσχάτη τῶν κινδύνων, τῶν παθῶν, τῆς ἀγωνίας,
 (πρὶν τὸ πρόσωπον ὁ ὄνυξ παραφθίρῃ τοῦ θανάτου
 καὶ τὸ ἐπιμένον κάλλος σβέσῃ μετὰ τὰ δάκτυλά του),
 θὰ ἐθαύμασε βεβαίως τὴν ἀγγελικὴν γαλήνην,
 τῆς ἐκστάσεως τὸ ἦθος, τὴν ἀτάραχον εἰρήνην,
 τὴν ὠχρὰν ἐκείνην ὄψιν, στερεὰν, ἀλλ' ἀναιμῆν,
 τὴν ὑπὸ τῆς ἀτονίας τρυφερῶς ὠραϊσμένην·
 ἂν δὲν ἐβλέπε τὸ ὄμμα τὸ στερεὸν καὶ φοικαλέον,
 ὅπου δὲν γελᾷ, δὲν λάμπει, οὔτε δάκρυ χύνει πλέον,
 καὶ τὸ μέτωπον ἐκείνο τὸ ξηρὸν καὶ παγωμένον,
 ὅπου ἢ τῶν τάφων νάρκη τῶν ἐκεῖ παρισταμένων
 τὴν ψυχὴν καταταράττει, ὡς ἂν ἐμελλον ὁμοίαν
 καὶ αὐτοὶ νὰ λάβουν τύχην μετ' ὀλίγον, τὴν ὁποίαν
 τρέμουν βλέποντες καὶ φρίττουν, ἀτενίζον μολοντοῦτο·
 ἂν τὸ μέτωπον καὶ τ' ὄμμα ἔμπροσθεν δὲν εἶχε τοῦτο,
 στιγμᾶς, — ὄχι, — ὥρας ὅλας αὐτὸς ἤθελε διατάζει,
 ἂν ὁ θάνατος τῶ ὄντι τὸν νεκρὸν ἐξουσιάζῃ·
 τόση χάρις καὶ γαλήνη, τόση καλλονὴ μεγάλη
 κατὰ τὰς στιγμᾶς τὰς πρώτας τοῦ θανάτου ἐπιβάλλει!
 Καὶ αὐτῆς τῆς παραλίας ἢ εἰκὼν εἶναι ὁμοία.
 εἶναι ἢ Ἑλλάς, ἀλλ' ὅμως ἢ Ἑλλάς νεκρὰ καὶ κρύα!
 ναί, νεκρὰ, ἀλλὰ ὠραία· ναί, ψυχρὰ, ἀλλὰ γλυκεῖα·
 ὅμως φοικίᾳ μὴ βλέπων οὐδαμοῦ ζωῆς σημεῖα.
 Καλλονὴν τοιαύτην ἔχουν μόνον οἱ ἀποθαμμένοι,
 ἦτις, καὶ ψυχῆς ἀπουσίας, εἰς τὸ πρόσωπόν των μένει·
 ἦτις, ἕωσθ' ὁ τάφος σκεπασθῇ ἀπὸ τὸ χῶμα,
 μᾶς πλανᾷ, ἐνῶ μᾶς δείχνει ψευδῆ χάριν, ψευδὲς χρῶμα.
 Αἴγλη τῆς ψυχῆς εἶν' αὐτὴ εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου,
 εἶν' ἀστήρ περιαιυγάζων τὰ ἐρεπίτια τοῦ βίου,
 ἐκπνευσάντων αἰσθημάτων ζώπυρον τὸ τελευταῖον,
 σπινθῆρ, — ἴσως ἀπὸ φλόγα οὐρανίαν ἀποβῶσαν, —
 ὅστις τὸν νεκρὸν φωτίζει, ἀλλὰ δὲν θερμαίνει πλέον.

Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, μῆτρο, κλεινὴ χώρα τῶν ἀνδρείων!
 ἀπὸ τῶν βουνῶν τὰ ἄντρα ἤσο μέχρι τῶν πεδίων
 προμαχῶν ἐλευθερίας εἴτε δόξης μαυσωλεῖον!
 Νεκροθήκη ἡμιθέων! Αὐτὴ ἢ κατάστασις σου;
 ταῦτα λείψανα τὰ μόνα ἐκ τῆς ἄλλοτε ζωῆς σου;
 Πρόσελθε, δειλὲ σὺ δούλε, τῶν ἀλύσεών σου φίλε,
 καὶ εἰπέ, δὲν εἶν' ἐκείναι αἱ ἀρχαῖαι Θερμοπύλαι;
 καὶ τὸ κυκιοῦν δὲ ὕδωρ τὴν γῆν σου πέριξ πλήττον,
 γόνε χαῦνε προπατόρων αὐτονόμων, ἀνικῆτων,
 λέγε, τίς ἢ παραλία, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος;
 εἶν' ἢ θάλασσα, ὁ βράχος, ὁ λιμὴν τῆς Σαλαμῖνος!
 Ἐγερθῆτε! ἐγερθῆτε! ἀνακτήσατε γενναίως
 τὴν γῆν ταύτην, τῆς ὁποίας εἶναι ἄφραστον τὸ κλέος·
 εἰς τὴν τέφραν τῶν προγόνων εὐρετέ τινας σπινθῆρας
 καὶ ἀνάψατ' εἰς τὰ στήθη ἐνθουσιασμοῦ κρατῆρας·

ὁ φιλόπατρις ἂν πέσῃ εἰς τὴν μάχην τῶν αἱμάτων,
 ὄνομα θὰ ἀποκτήσῃ φοβερὸν ὡς τ' ὄνομά των,
 αἰώνιος τῶν τυράννων τὰς ψυχὰς κατασπαράττον.
 Εἰς τὰ τέκνα του ἴ' ἀφήσῃ δόξαν καὶ ἐλπίδα τόσιν,
 ὥστε ἀντὶ τῆς δουλείας θάνατον νὰ προτιμῶσιν.
 Ἄφρου ἡ ἐλευθερία ἅπαξ πόλεμον κινήσῃ,
 μάχονται τὰ τέκνα ὅταν ὁ πατὴρ των τελευτήσῃ,
 ὥστ' ἀργὰ εἶτε ταχέως αὐτὴ πρέπει νὰ νικήσῃ.
 Σὺ, Ἑλλάς, τοῦ λόγου μάρτυς τῆς λαμπρᾶς σου ἱστορίας
 αἱ σελίδες ἀναγγέλλουν τὰς τοιαύτας ἀληθείας!
 Βασιλεῖς ἐνῶ ἀγνώστους πυραμίδας ἔχουν μόνον,
 βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος κ' εἰς τὴν σκόνιν τῶν αἰώνων,
 οἱ μεγάλοι ἥρωές σου,—ἂν καὶ τὸ ἐκ λίθου μνημα,
 ἡ ἀνιδρυθεῖσα στήλη, ἔγινε τοῦ χρόνου τρίμμα,—
 διαρκέστερον μνημεῖον ἔχουσιν οἱ δαφνηφόροι,
 τύμβον ἐνδοξον, μέγαν,—τῆς πατρίδος των τὰ ὄρη!
 Εἰς τὸν ξένον, λέγ' ἡ Μοῦσα, αἱ ἀκρώρειαι ἐκεῖναι
 ὅτι ἄφρατον μνημεῖον ἀθανάτων ἀνδρῶν εἶναι!
 Μακρὸν εἶναι νὰ ἐκθέσῃ, λυπηρὸν τις νὰ δηλώσῃ,
 πῶς μετὰ τοσαύτην δόξαν ἦλθεν ἀθλιότης τόση
 ἀρκεῖ ὅτι κανεὶς ξένος δὲν σοῦ ἔκαμψε τὸ γόνυ
 εἰ μὴ ὅτε διεφθάρης. Ναί! Ἐταπεινώθης μόνη.
 Ναί! Ἄφ' οὗ ἐξηχερώθης, ἔφερες εἰς φῶς προδότας
 κ' ἠνοιξας ὄδον καὶ πύλας εἰς τοὺς ἔξωθεν δεσπότης.

[Κατὰ τὴν μετάφρασιν Αἰκατερίνης Κ. Δοσίου].

Ἐκ τοῦ «Δὸν Ζουάν»

[Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Γ' ἔκτατος. Μετάφρασις Κωνσταντίνου Δοσίου].

Χώρα θεία, κυκλουμένη ὑπὸ νήσων μυροβύλων,
 Ὅπου ἡ Σαπφὸ ἠγάπα κ' ἐμελῶδει φλογερὰ,
 Ἄνεπήθησεν ἡ Δήλος, γεννητὴ ὁ Ἀπόλλων...
 Δοξασθεῖσα εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς μάχας φοβερά!
 Ἀκατάπαυστα τὸ ἔαρ σὲ στολίζει, σὲ θερμαίνει,
 Ναί! ἀπώλεσας τὰ πάντα, ἀλλ' ὁ ἥλιός σου μένει.

Καὶ ἡ μοῦσα ἡ τῆς Χίου καὶ ἡ μοῦσα ἡ τῆς Τέω,
 Τῶν ἡρώων ἡ κιθάρᾳ, τῶν ἐρώτων ὁ ἀλλῶς,
 Ἐφυγον εἰς ξένους τόπους κ' ἐγκατέλειπον τὴν Ἔω,
 Ἐπειδὴ δὲν τὰς ἐτίμα ὁ ἐδῶ αἰγιαλός.
 Εἰς αὐτὰς σιγοῦν τὰς νήσους, νήσους πάλαι τῶν Μακάρων
 Κ' ἐξ αὐτῶν ἤχει ἡ δύσις, χώρα τότε τῶν βαρβάρων.

Τὰ βουνὰ τὴν πεδιάδα βλέπουσι τοῦ Μαραθῶνος,
 Καὶ ὁ Μαραθῶν τὸν πόντον τῆς θαλάσσης θεωρεῖ
 Ὡν ἐκεῖ μίαν ἡμίραν ἐσυλλογιζόμεν μόνος
 Ὅτι ἡ Ἑλλάς νὰ γίνῃ ἐλευθερὴ ἡμπορεῖ!
 Ἐπειδὴ, ἐφρόνουν, ὅστις τῶν Περσῶν πατεῖ τοὺς τάφους,
 Δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐπὶ δουλιῶν ἐδάφους.

Ἐπερθεὶς τῆς Σαλαμῖνος εἰς πετρηρεφεὶς βραχάδας
 Βασιλεὺς τις ἐβροντίσθη πρὸς αὐτὴν παρατηρῶν.
 Ἐβλεπε δὲ εἰς τὰ κάτω πολλὰς πλοίων μυριάδας,
 Ἄναριθμητα τὰ πλήθη τῶν στρατῶν τῶν κρατερῶν
 Τὰς δυνάμεις οὗτος εἶχεν ἀριθμηθεὶς ἀπ' ἡμέρας
 Δὲν μοὶ λέγετε ποῦ ἦσαν αὐτὰ ὅλαι τὸ ἐσπέρας;

Καὶ ποῦ εἶναι;... Καὶ ποῦ εἶσαι σὺ αὐτῆ-πατρίς γλυκειά;
 Εἰς τὴν ἔρημον ἀκτὴν σου τώρα πλέον δὲν ἤχει
 Τῶν ἡρώων σου τὸ ἔπος, ἐπειδὴ τώρα καμμία
 Τῶν ἡρώων δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ τέκνα σου ψυχὴ.
 Ἐπρεπεν αὐτὴ ἡ λύρα, ἀπ' αἰώνων θεία λύρα,
 Εἰς ἐμοῦ νὰ καταστήσῃ τοῦ βεβήλου φεῦ! τὴν χεῖρα;

Καλόν, ὅτι ἐπὶ τούτου τοῦ ἐνδοξοῦ τώρα τόπου
 Ὅπου τὸν λαὸν πείζει τῶν τυράννων ὁ ζυγός,
 Τὴν αἰδῶ τοῦ πατριώτου ὄλην ἐπὶ τοῦ προσόπου
 Κ' ἂν αἰσθάνεται ὁ φίλος τῆς πατρίδος αἰδός
 Ἄν φανῇ τοιοῦτος τώρα εἰς τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων,
 Διὰ τούτους κοκκινίζει, δι' ἐκεῖνην χύνει θρήνον.

Ἄλλ' ἀρκεῖ νὰ κοκκινίξῃ, νὰ θρηνητὴ τὸ μεγαλεῖον,
 Ἐνῶ ἔπιπτον εἰς μάχας οἱ προπάτορες ἡμῶν;
 Ἄνοιξον, ὦ γῆ, τὰ σπλάγγνα κ' ἐκ τοῦ βάθους τῶν μνη-
 Ὀλιγίστους τῶν ἀρχαίων στεῖλ' ἐδῶ Σπαρτιατῶν [μείων
 Τρεῖς ἐκ τῶν τριακοσίων στρατιώτας μόνον στεῖλε
 Καὶ μὲ νέαν δόξαν θέλουν λαμπρυνθῆ αἱ Θερμοπόλαι.

Πῶς! ἀπόχρισις καμμία; σιγὴ ἄκρα τῶν θανόντων;
 Ὅχι, ὄχι, νὰ, ἀκούει φλόγγους κάτωθεν φωνῶν,
 Ὡς μακρὰς βροντὰς χειμάρρων ἐρχομένων καὶ βοῶντων
 —Κεφαλὴν ἄς ἀνυψώσῃ μόνον εἰς τὸν ζωντανῶν,
 Καὶ ἐρχόμεθα ὄραμοι, καὶ ἐρχόμεθ' ὀπιπόμενοι.
 Φεῦ! οἱ ζῶντες σιωπῶσιν. Αὐτοὶ εἶν' ἀποθαμμένοι.

Ὅλα μάταια! Ἄς ψάσω χορδὰς πλέον εὐφροσύνους
 Φέρετε τῆς Σάμου οἶνον, γύνετε αὐτὸν πολὺν,
 Οἱ Ἀγαρηνοὶ ἄς θέλουν τοὺς πολέμους, τοὺς κινδύνους,
 Ἡμεῖς θέλομεν τὸ αἶμα ἀπὸ Χίαν σταφυλῆν.
 Ἴδε, ἴδε, πῶς ὀρθοῦται ἡ ἀγέλη τῶν ἀχειρών,
 Καὶ πῶς τρέχει ἀπαντῶσα εἰς τὸ βαγκυκὸν σημεῖον.

Ἦμεῖς ἔχετε τοῦ Πύρρου καὶ νῦν ἔτι τὰς ὀρχήσεις
 Καὶ δὲν ἔχετε τοῦ Πύρρου φάλαγγα πολεμικὴν
 Διὰ τὴν ἀπὸ τὰς δύο ἡμεῖς ταύτας τὰς ἀσκήσεις
 Δὲν ἐσώζετε τὴν πλέον εὐγενῆ καὶ ἀνδρικήν;
 Ἐχετε τοῦ Κάδμου ἔτι τὴν γραφὴν σεις τὴν ἰδίαν,
 Σὰς τὴν ἔδωκε, φρονεῖτε, ὡς καλὴν διὰ δουλείαν;